

De ultieme denksporter

Op mondiaal nivo is er maar één persoon die (postuum) de titel van ultieme denksporter verdient.

Het komt maar zelden voor dat sporters in meer dan één sporttak uitblinken. In de atletiek kennen we voornamelijk de sporters die zowel bij het hardlopen als het verspringen excelleren. Jesse Owens en Carl Lewis zijn, met op beide disciplines Olympisch goud in respectievelijk 1936 en 1988, bekende voorbeelden. In de denksportwereld was er tot dusver eigenlijk maar één echte alleskunner. Natuurlijk in eigen land hebben we veelvoudig denksportkampioen Ron Heusdens, die naast zijn hoofd discipline dammen, ook een zeer verdienstelijk schaker en bridger is. Op mondiaal nivo echter is er maar één persoon die (postuum) de titel van ultieme denksporter verdient. De Fransman Pierre Ghestem (Lille 1922-2000) werd, na nationale damtitels in 1942 en 1943, in 1945 wereldkampioen. Nadat hij twee jaar met succes zijn wereldtitel verdedigde, zegde hij de damsport definitief vaarwel, naar verluidt "omdat er in de damsport niets te verdienen viel en zijn moeder hulp nodig had in haar kaas-

winkel". Het verlaten van het strijdtoneel door Ghestem betekende overigens een einde aan de hegemonie van het Franse dammen die, met enkele Nederlandse onderbrekingen, zo'n vijftig jaar duurde. Vermeld moet worden dat hij 'tussendoor', in 1944, zomaar vierde werd in het Noord-Frans schaakkampioenschap. Zijn nieuwe passie luidde echter bridge, waarin hij met zijn partner René Bacherich in 1948 de Franse titel veroverde. Niet veel later werd ook hier het wereldpodium betreden. Na een verloren

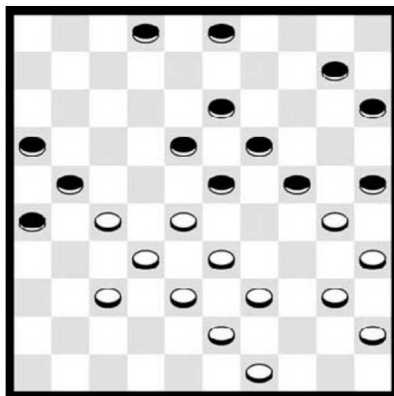

Diagram 1

WK-finale in 1954 behaalde het paar twee jaar later de wereldtitel. Opmerkelijk is dat zowel in het bridge als in de damsport de naam Ghestem gekoppeld is aan een spelsysteem, waarbij de damsportvariant nog steeds zeer actueel is. Overbekend is het fragment uit **diagram 1**, afkomstig uit de ontmoeting Pierre Ghestem - Maurice Raichenbach (eerste partij WK-match 1945). Het verloop luidde: 33. ... 20-25 34.28-22! 25x34 35.40x20 15x24 36.33-28 10-14 Het is overigens lang niet de eerste bekende partij waarin de karakteristieke doorstoot 28-22 op het bord verschenen is. Er zijn voorbeelden van dit speltype te vinden uit het eind van de negentiende eeuw (!), maar het is voor het eerst dat de doorstoot onderdeel vormt van een heus strategieschema. Doel is de zwarte korte vleugel te verlammen. Voorwaarde is wel dat wit ook 'op rechts' controle behoudt. Dat doet hij met zijn volgende zet: 37.39-34! 14-20 38.49-44 02-08 39.44-40! [En niet te snel 34-30 wegens (23-29)! Met op 30-25? verrassend (26-31)! 25x34 (31x33) 28x39 (24-29)! 34x12 (08x37)+] Partij: 39. .... 24-29 40.35-30! 20-24 41.40-35 29x40 42.45x34 03-09 In het slot van de partij loopt zwart totaal vast. Er volgde nog: 43.43-39 09-14 44-39-33

08-12 45.22-17 23-29 46.17x08 29x40 47.35x44 13x02 48.28-22 24x35 49.22x24 en de capitulatie van Raichenbach betekende tevens de geboorte van een nieuw spelsysteem! In de decennia na deze 'stampartij'

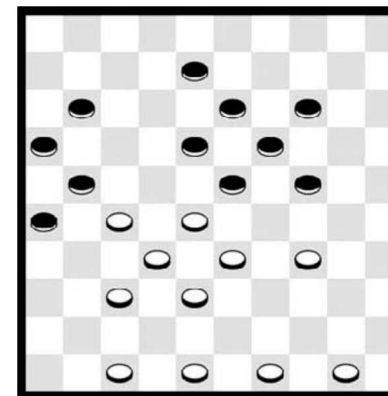

Diagram 2

verschijnt de Ghestem-aanval, of beter Ghestem-doorstoot want het is meer een tempo-technische overweging dan een aanvallende actie die de leidraad tot dit speltype vormt, met grote regelmaat op het bord. De overwinning in dit speltype van een andere veelvoudig wereldkampioen Alexei Tsjizjow in zijn partij tegen Keisels (Russische beker 1987) is veelzeggend over de mogelijke kracht van de Ghestem-doorstoot (**D2**). Keisels, speelde hier 34. .... 14-20 [Merk op dat naast (11-17) verhinderd is door de mooiste standaard combinatie 34-29! (23x34) 28-23 (19x39) 37-31 (26x28) 49-44 (21x43) 44x11 (16x07) 48x10!! Om dezelfde reden verliest ook (08-12)] Partij: 35.28-22! Met deze krachtzet beslist Tsjizjow de partij. Na bijvoorbeeld (20-25) 33-28! is zwart aan beide vleugels krachteloos. Merk op dat veld 34 stevig in witte handen is. Keisels probeerde nog 35. ... 11-17 36.22x11 16x07 37.27x16 18-22 maar verloor even later kansloos. Als troost voor het feit dat hij vroegtijdig het dammen vaarwel zei, maar ook met enige trots en een knipoog naar onze bridgende collega's kunnen we overigens vermelden dat Ghestem, ofschoon hij zich vijftig jaar met bridge bezighield, dammen de mooiste sport vond....